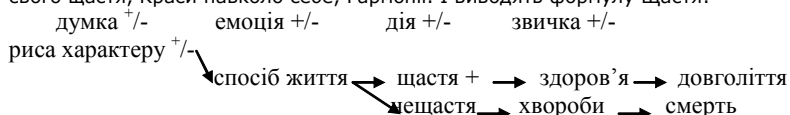

усвідомлює своє місце в ній і приходиться до висновку, що тварини, маючи розум, не здатні мислити, а людина здатна. Пізнання та дослідження особливостей розумової діяльності людини приводить до висновку, що лише процес мислення формує свідомість, а осмислення власного життя, поведінки, себе формує самосвідомість особистості. Людина, яка має високорозвинену само-свідомість, управляє власним життям, діяльністю, творить світ навколо себе і таким чином стає незалежною з багатим духовним світом. Таку людину в старі часи називали Богатир – людина, яка накопичувала в душі Бога (благо-чинність). Кожна людина обирає свій власний спосіб життя на основі власної життєвої позиції (егоцентричної, конформної, дефіцитної, споживацької, прагматичної, життєтворчості, життєтворення тощо). Спосіб життя кожної людини зумовлює її культуру. Студент, досліджуючи себе: своє тіло, розум, спосіб життя, виявляє дисгармонію та шукає способи її усунення. Пізнання гармонії з собою приводить студентів до висновку, що Гармонія «Я» дає здоров'я (довголіття) духовний розвиток (незалежність), щастя (культуру).

Головний висновок, до якого приходять студенти: людина – творець свого щастя, Краси навколо себе, Гармонії. І виводять формулу Щастя:

Далі залишається провести найцікавіше дослідження – перевірити дієвість цієї формули в житті, де особистість самореалізується в трьох основних напрямках: особисте життя, сім'я, професійна діяльність. І тут теж кожен буде шукати свою гармонію, щоб стати яскравою неповторною особистістю, професіоналом, ідеальним сім'янином.

ПРОФІЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЧИННИК ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ НАВЧАННЯ

Марюхно О. (Полтава)

Відомо, що людину передусім формує середовище, в якому вона виховується. Тому, щоб змінити учня, необхідно спершу здолати традиційні обмеження шкільного середовища, налаштованого винятково на штучне життя дитини. Потрібно відмовитися від штудіювання дїтьми єдиних академічних стандартів заради отримання позитивних оцінок від учителя. Нова реформа освіти вимагає від школи глобальних змін якості педагогічного середовища: воно має регулюватися й налаштовуватися на персональний талант дитини.

Доручення до сучасної шкільної практики ідеї профільного навчання – це значний та важливий крок нашої освіти до нової якості – дитиноцентричності. Від запровадження профільної освіти ми очікуємо розв'язання проблеми переорієнтації освітнього процесу з єдиних колективних форм його організації на використання індивідуального навчання [1].

Але очікування від застосування профільного навчання можуть бути реалізовані лише якщо кардинально змінити мету, зміст, традиційну організацію навчально-виховного процесу.

Впровадження профільного навчання в старшій школі – це один із шляхів модернізації національної системи освіти, зумовлений зміною мети навчання, зростанням вимог батьків і суспільства до якості освіти випускників, їх конкурентоспроможності на ринку праці, осмисленого вибору професії та власної самореалізації. Непорушні, здавалося б, у ХХ столітті традиційні цілі освіти, як-от: „озброїти учнів глибокими і міцними знаннями основ наук“, „формувані цілісний науковий світогляд“, „вчити всьому і всіх“, сьогодні є недостатніми [2].

Упровадження профільного навчання на рівні старшої школи практикується в багатьох країнах світу. Так, у Швеції, Данії, Норвегії, Франції, Англії та

інших країнах всі учні до сьомого року навчання здобувають однакову освіту. Після цього кожному пропонується зробити вибір з двох варіантів щодо продовження навчання в основній школі: „академічний” та „професійний”. У деяких країнах профільна диференціація здійснюється за іншим принципом: учням пропонується на вибір спеціалізовані курси.

Протягом останніх років у країнах Європейського Союзу окреслилася тенденція до посилення спрямованості старшої школи на задоволення потреб ринку праці [2].

Таке реформування освіти дає добрі результати. За даними досліджень Світового банку в країнах, де рівень професійної профілізації переважає над загальноосвітнім (Австрія, Велика Британія, Бельгія, Нідерланди, Німеччина), рівень безробіття серед дорослого населення становить всього 5 відсотків. Водночас країни, які недостатньо розвивають профілізацію освіти (Мальта, Португалія, Литва та інші), мають в двічі вищі показники безробіття.

Профілізація старшої школи передбачає варіативність, індивідуалізацію та диференціацію навчання, робить акцент на гуманізації, особистісно зорієнтованому підході [3].

Ухвалення Законів України „Про загальну середню освіту” та „Про освіту” законодавчо закріпило запровадження профільного навчання в старшій школі. Розвиток профільної освіти є логічним продовженням диференційованого навчання, яке реалізується в Україні вже понад сто років, водночас має стати адекватною відповіддю на виклики часу, на ті зміни, які відбуваються у країнах Європейського Союзу, відкритому світовому просторі.

Майже незмінною за 5 останніх років є диспропорція між кількістю школярів, охоплених всіма типами профільного навчання сільської місцевості, та школярів міста.

Аналіз мотивів вибору учнями профілів навчання показав, що близько 40 відсотків керується при цьому схильністю до вивчення конкретного циклу предметів. Решта віддала перевагу престижу школи, кадровому потенціалу вчителів, наполягання батьків, бажанню бути разом із друзями тощо.

Сьогодні найбільш поширеними моделями організації профільного навчання є:

1. Однопрофільні та багатпрофільні загальноосвітні навчальні заклади.

2. Ліцеї, які функціонують на базі вищих навчальних закладів.

3. Профільні школи інтернатного типу, які виконують функцію опорної школи і, в яких навчаються учні з територіально віддалених шкіл.

4. У всіх областях здійснюється профільне навчання на базі спеціалізованих художніх, спортивних, медичних шкіл, які працюють за власними навчальними планами.

5. Перспективою також є форма організації профільного навчання в умовах взаємодії загальноосвітніх навчальних закладів із закладами професійно-технічної освіти.

6. Є і досвід організації профільного навчання в умовах взаємодії шкіл із позашкільними освітніми закладами.

7. Особливу роль у впровадженні профільного навчання в містах і селах відіграють Міжшкільні навчально-виробничі комбінати.

8. Якщо загальноосвітній навчальний заклад повною мірою не може здійснювати викладання профільних предметів і курсів за вибором, профільне навчання може здійснюватися із залученням ресурсів інших загальноосвітніх навчальних закладів та установ.

9. Функцію добровільного об'єднання загальноосвітніх навчальних закладів різних форм і типів власності з дошкільними, позашкільними та іншими навчальними закладами та установами виконує освітній округ.

10. У школах з малою наповненістю в одному класі можуть створюватися кілька профільних груп.

Але однією із проблем впровадження профільного навчання є той факт, що в школярів практично немає знань, необхідних для вибору профілю навчання, професійного самовизначення, про світ професій, про себе, про

потреби спеціалістів своєї місцевості, про шляхи продовження освіти. Тобто, найголовніше завдання – допомогти учням визначитися зі своїми здібностями, створити умови для самореалізації в період шкільного навчання [4].

Профільне навчання дозволить учням вибрати не один-два предмети, а конкретну пріоритетну галузь для глибокого вивчення, опанування групи, циклу, сукупності предметів на взаємодоповнювальній і підтримуючій основі.

Література

1. Гузик М. Профільне навчання: як організувати, не зруйнувавши школу. Ч.1.- К.: Ред. загальнопед.газ., 2005. – 112 с. – (Б-ка „Шк.. світу”).
2. Тесленко В. Профільне навчання в старшій школі як чинник поліпшення якості та доступності освіти. // Освіта України.-2007.-№22.-с.10-11.
3. Бібік Н. Проблема профільного навчання в педагогічній теорії і практиці.// Директор школи, ліцею, гімназії.-2005.-№5-6.- с.20-27.
4. Ясинова С. Психологічний відбір учнів у класі з профільним навчанням.// Завуч.-2007.-№7.-с.17-26.

РОЗВИТОК ІНТЕРЕСУ ДО НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У СТУДЕНТІВ ПЕДАГОГІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ

Миронович Ю.З., Пашко Л.Ф. (Полтава)

Експериментальна робота по залученню студентів до науково-дослідної педагогічної діяльності проводилася в декілька етапів. На першому етапі цієї роботи студенти повинні були засвоїти, що наукова діяльність педагога безпосередньо пов'язана з його творчістю, що висококваліфіковані педагоги сьогодні спостерігають, експериментують, аналізують і узагальнюють свій особистий науковий досвід, завжди відчують вимоги практики. Вони, удосконалюючи свою педагогічну майстерність, можуть піднятися до найширших узагальнень. Можливості дослідника формуються в діяльності, зосереджена праця вчителя дає для цього безмежні можливості, і студент може залучатися до цієї діяльності уже під час педагогічної практики. Формуванню дослідницьких навичок студентів сприяють спеціальні знання, які вони можуть здобути з книг, статей, а також шляхом знайомства з фундаментальними дослідницькими працями.

Орієнтуючи студентів на дослідницьку діяльність, ми вважали доцільним ознайомитися з їхніми проблемами, які є найбільш актуальними в області галузі дидактики і виховання на сучасному етапі. При цьому ми акцентували увагу студентів на ті групи проблем, у вирішенні яких є найбільша роль вчителя – дослідника: відповідність методів і засобів навчання цілям сучасної освіти; виховуючий і розвиваючий вплив змісту і методів навчання; єдність змісту, методів і організаційних форм навчання; оптимальний вибір і найбільш ефективне єднання методів і засобів навчання в залежності від конкретних умов; педагогічна діагностика, врахування вікових та індивідуальних особливостей учнів; педагогічне спілкування та оптимальний зворотній зв'язок в науковому процесі. Студенти повинні були засвоїти, що проблема не висувається довільно, її сутність – в протистоянні між відомим і невідомим на певному етапі пізнання, правильна постановка проблеми – запорука успіху наукового пошуку.

Потреба у вирішенні практичних завдань ставить перед дослідником науково проблему, яка потребує нових знань. Саме в пізнанні ще невідомого – суть наукового пошуку.

Не всі студенти достатньо чітко уявляли, що таке „предмет дослідження”, „гіпотеза”, які є види наукового викладу, особливості їх оформлення. Зі студентами була проведена роз'яснювальна та підготовча робота, в ході якої вони повинні були засвоїти ці поняття, чітко уявляти собі види наукового викладу (доповідь, стаття, рецензія, брошура, навчальний посібник, дисертація) і його структуру (вступ, теоретичне обґрунтування, описання дослідни-